

12. Гудзь В.В. Еволюція поглядів Станіслава Кульчицького на історію голоду 1932–1933 рр. та їх вплив на вітчизняний науковий дискурс / В.В. Гудзь // Наукові праці Запорізького національного університету. – Вип. XXV. – Запоріжжя : ЗНУ, 2013. – С. 297–302.

13. Гудзь В.В. Російська історіографія голоду 1932-1933 років періоду перебудови / В.В. Гудзь // Українознавчий альманах – 2016 - Том 19, № 1.

СВЯТКОВИЙ ДИСКУРС У СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

Поправко Ольга

*Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: popravko_olga@ukr.net*

Зазначимо, що питання святкового дискурсу мало досліджене в науці. Окремі спроби його осмислення були здійснені в лінгвістиці. Однак дослідники зосереджували увагу переважно на його концептуальному вивченні, а не на побудові загальної моделі святкового дискурсу.

У сучасній науці не існує єдиного загальноновизнаного визначення поняття «дискурс». Ми розуміємо дискурс як особливий спосіб спілкування, обумовлений культурно-історичними умовами його функціонування. Відповідно, святковий дискурс – це особливий тип ритуальної групової комунікації, естетично оформлений і детермінований соціокультурною ситуацією.

Святковий дискурс відкритий до інших дискурсів. Він взаємодіє з фольклорним, побутовим, політичним, педагогічним та іншими дискурсами, при цьому може переймати окремі жанри в незмінному вигляді, або ж наповнювати їх святковим змістом.

Святковий дискурс відображає динамічні зміни, що відбуваються в суспільстві на різних етапах його розвитку. Він впорядковує життя колективу, виділяючи з потоку буденного життя важливі для нього (колективу) події, надає їм особливої цінності. Ця його функція реалізується в стійких комунікативних ситуаціях, спектр яких в культурі обмежений простором свята.

Свято стало одним із способів суспільного буття. Це своєрідна фаза колективного життя, мета якої полягає в тому, щоб в інституціональний спосіб підтримати, підтвердити чи оновити цінності спільноти у спеціально відведений час. Свято – одна з невід’ємних складових життя народу, яка задає темп повсякденному життю.

У святковому дискурсі відображаються ціннісні орієнтації суспільства. Ціннісні установки дискурсу обумовлені його метою: відрефлексувати, оцінити знання, яке відображає культурну й соціальну самосвідомість соціуму, можливість соціальної ідентифікації. До цінностей святкового дискурсу ми відносимо колективні знання й оцінки, ідеальні моделі світу.

Сучасний святковий дискурс є перехідним етапом у культурному розвитку суспільства, де на зміну традиційним цінностям приходять нові, обумовлені сучасною соціокультурною ситуацією; де на зміну онтологічній цілісності традиційної людини приходить усвідомленадіяльність, спрямована на визначення свого місця в мозаїчному соціокультурному просторі. В такій ситуації святковий дискурс виступає як симбіоз

«нашарувань» різних святкових типів та жанрів. Святкова стихія намагається поєднати різнопланові елементи: «цитати» з дохристиянських язичницьких обрядів та християнських свят, ідеї античних святкувань та середньовічних європейських містерій, запозичені звичаї та святкові фрагменти національної культури.

Специфіка сучасного святкового дискурсу обумовлена процесом глобалізації, який проникає в усі сфери життєдіяльності людини, а тому не міг оминати такий важливий компонент культури як свято.

Сьогодні спостерігаємо два різноспрямовані процеси, що відбуваються в культурі під впливом глобалізації: уніфікація (стирання національних кордонів) та відродження національної культури. Це, у свою чергу, призводить до формування нового святкового календаря, в якому переплелися традиційні національні свята (Міжнародний жіночий день, Новий рік), «запозичені» (День святого Валентина, Хелоуїн), а також нові державні святами (День соборності, День захисника України). Кожне свято отримує своє жанрове та текстове наповнення.

Таким чином, процес глобалізації, з одного боку, привводить до розмивання меж національно-культурної традиції, формування універсальних культурних моделей, появи нових свят зі своїми жанровою та текстовою моделями, а з іншого – до формування національного святкового календаря, коли в жанрових і текстових моделях відображається національно-культурна специфіка.

Підсумовуючи можемо сказати, що дослідження святкового дискурсу є досить перспективними. Вони дозволять дослідити особливості святкової комунікації, а також вплив народної свідомості на мову святкового тексту, що дозволить побудувати модель святкового дискурсу і виявити компоненти, які обумовлюють його буття.

ТЕАТРАЛИЗАЦИЯ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ КОММУНИКАЦИЙ: МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ ФИЛОСОФСКОГО ОСМЫСЛЕНИЯ

Прокопович Лада

Одесский национальный

политехнический университет

e-mail: lada.prokopovich@gmail.com

Театрализацию социокультурного пространства можно отнести к наиболее обсуждаемым в современной науке феноменам.

При этом исследования театральности как культурного и социального феномена в огромной массе научных работ представлены гетерогенно и в большом диапазоне затрагиваемых аспектов [1]. Среди таких аспектов можно выделить:

- историко-философский аспект явлений игры, ритуала, артистизма (А.Лосев, Й. Хейзинга, М. Бахтин, А. Баканурский);
- взгляд на театральность как свойство театра, как выражение его видовой специфики (Ю. Лотман, П. Пави);
- межжанровый аспект, в котором театральность понимается как общехудожественное свойство, средство художественной коммуникации (Т. Курышева, Е. Гальцева);